

ตรุษจีน

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๔

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองคาคอ อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

“ปีใหม่” วันนี้ตอนเช้าไปบิณฑบาต เขาสวัสดิ์ปีใหม่ เห็นไหม วันนี้วันปีใหม่ วันปีใหม่ สากลก็มีปีใหม่สากล ปีใหม่ตรุษจีนก็ปีใหม่ตรุษจีน แล้วยังปีใหม่เดียวปีใหม่ไทยอีก เห็นไหม นี่ มันปีใหม่ มันประเพณีวัฒนธรรม

สิ่งที่เป็นประเพณีวัฒนธรรม ถ้าเราเข้าถึงมันก็เป็นประโยชน์นะ ถ้าวัฒนธรรม เห็นไหม ประเพณีวัฒนธรรมอย่างของอังกฤษ รัฐธรรมนูญเขาไม่มีตัวอักษร เขาใช้ประเพณีบังคับเขา ประเพณีนี้ถ้าเข้าถึง เราเข้าถึงประเพณี ประเพณีจะทำให้เรามีที่เกาะเกี่ยว

“ตรุษจีน” การเคารพผู้ใหญ่เป็นการกตัญญูกตเวที มันเป็นเรื่องของโลก เป็นสมมุติใจ ถ้า คนเข้าถึง คนที่เขาเข้าถึง เขาเคารพบูชาของเขาไป คนที่เขาเข้าไม่ถึง ประโยชน์ของเขา เขาก็ไม่ได้ ของเขา อันนั้นเป็นสมมุติโลกเขา แล้วมันย้ายมันเปลี่ยนมันแปลงไปได้ด้วย มันเคลื่อนไปเคลื่อน มาไง อันนี้เป็นประเพณี

แต่ประเพณีของเขาวัดนี้ตรงกับประเพณีของพระอริยเจ้า เห็นไหม ประเพณีของพระอริย เจ้า ถือธุดงค์วัตร ถือศีลนี้เป็นประเพณีของพระอริยเจ้า พระอริยเจ้าเข้าถึงประเพณี ประเพณีนี้ เข้าถึงหัวใจเหมือนกัน สมมุติที่เป็นปีใหม่อีกก็เข้าถึงหัวใจ เพราะหัวใจปรารถนา แต่เข้าถึงด้วยความ เป็นสมมุติ เพราะความไม่เข้าใจ

แต่ประเพณีของพระอริยเจ้าเข้าไปด้วยความขัดเกลา มันขัดเกลาหัวใจไป อย่างธุดงค์วัตร เห็นไหม มีศีลแล้ว เวลาธุดงค์วัตรนี้ก็เป็นประเพณีของพระอริยเจ้า พระอริยเจ้าถือประเพณีอย่างนี้ ประเพณีคือว่าเข้ามาถึงเพื่อขัดเกลากิเลสภายใน มันเป็นขัดเกลากับการสะสม ถ้าอย่างทางโลกเขา เขาว่าตรุษจีนนี้คนจีนมีฐานะมาก ถึงต้องไหว้เจ้า ไหว้เจ้าแล้วรวยก็จะไหว้เจ้ากัน การไหว้เจ้าแล้ว รวย

ตอนนี้วิทยาศาสตร์จะเจริญนะ เจริญขึ้นมาในทางที่วัดบดแต่งพันธุกรรมไป พยายามตัดต่อยีนเพื่อจะให้คนมันมีความขยันหมั่นเพียร การบดแต่งอันนั้น คิดถึงทางโลกวิทยาศาสตร์เขาก็คิดจะทำกัน แต่คนจีนมันอยู่ด้วยสัญชาตญาณของคนจีนเลย ว่าของเขานี้เป็นคนที่มีการทำการค้าขาย อันนี้มันเป็นเรื่องของสัญชาตญาณ มันเป็นจริตนิสัย มันฝังดั้งเดิม แล้วเราจะไปบดแต่งยีนขึ้นมาอย่างนั้น ทางวิทยาศาสตร์ทำไป มันทำได้แต่เปลือกใจ มันทำอย่างนั้นทำได้

คนเรามันไม่ดีหมดและไม่เลวหมดไปในสังคมนั้นเพราะอะไร เพราะกรรมมันเป็นเครื่องกำหนดมา กรรม การกระทำมา เห็นไหม ใจดวงนั้นมันมีสะสมคุณงามความดีมาขนาดไหน สะสมมามันเป็นหัวใจ ไอ้เรื่องการทำประเพณีของเราก็สะสมลงไปที่ใจ ใจรับรู้ ใจสะสมขึ้นไป มันสะสมเข้ามา บุญกุศลเป็นแบบนั้น

อามิสทาน ทานที่เราทำด้วยอามิสมันก็สะสมมา สะสมเข้าไปตรงนั้น สะสมเข้าไปมันเป็นบุญกุศล แล้วเวลาตายไปมันไปพร้อมกับใจ แต่ประเพณีพระอรหันต์มันไปบดแต่งไป บดแต่งก่อร่างสร้างฐานของใจ ก่อร่างสร้างฐานของใจด้วยศีล ศีลเข้าไปจำกัดเขตให้ปกติของใจ ใจนี้ปกติเข้าไปแล้วยังการกระทำ เห็นไหม บุญกุศลนะ ประเพณีของพระอรหันต์ ให้ทาน ทานการให้ ให้โดยเสียสละไป ใจมันเป็นคนเสียสละออกไป แต่มันกลับได้รับกลับมา

แต่ประเพณีของโลกเขา มันเป็นสมมุติโลกใจ วัฏวน การสมมุติวัฏวนแล้วอาศัยเครื่องนั้นดำเนินไป อาศัยนั้นสะสมๆ เพื่อจะให้เจริญรุ่งเรือง ความเจริญรุ่งเรืองของประเพณีเป็นประเพณี ฉะนั้นปีใหม่แล้วปีใหม่เล่าปีใหม่แล้วมันเป็นสมมุติใจ มันเป็นสมมุติให้คนเราได้ตั้งต้นเริ่มต้นชีวิตใหม่ เริ่มต้นตั้งกติกาของตัวเองใหม่ ปีใหม่จะทำคุณงามความดีใหม่ ปีใหม่ขอให้เจริญรุ่งเรืองในปีใหม่ของตัวเอง

แต่ชีวิตใหม่ เห็นไหม ได้เกิดความสุขศรัทธา มีคนมาหาคณะว่าเมื่อก่อนไม่ได้สนใจเรื่องศาสนา เขาก็อยู่เขาไปวันๆ หนึ่ง แต่พอมาสนใจศาสนาแล้วมาประพฤติปฏิบัติธรรม เขาบอกว่าเขาเสียเวลาเวลามากเลย เขาเติบโตมาตั้งแต่เด็กจนอายุ ๔๐-๕๐ แล้วค่อยมาซึ่งเข้าใจในเรื่องของศาสนา เขาเสียเวลาที่ผ่านมาไปไง ถ้าเขาได้ปฏิบัติมาก่อนหน้านั้น เห็นไหม

นี่ความเห็นใหม่ ความศรัทธาใหม่เกิดขึ้นในใจ มันเปิดหัวใจใหม่ ศรัทธาใหม่ ความเชื่ออันใหม่มันจะทำให้เราพ้นออกไปจากกิเลสได้

นี่อริยประเพณีทำอย่างไร อริยประเพณีพยายามทำใจของเรา กั้นขอบของใจเข้ามาก่อน จากเปลือกนอก จากประเพณี จากประเพณีนะ เราทรงประเพณีเป็นสมมุติก่อน เห็นไหม แล้วก็ทำใจเข้ามาให้มันเป็นประเพณีภายในเข้ามา ถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันเป็นอริยเจ้าจากภายใน

นี่ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ธรรมนั้น ใจดวงนั้น ธรรมะคุ้มครองใจดวงนั้น เพียงแค่อือศีลนะ ถ้าเราถือศีล เราก็มีสติสัมปชัญญะ เราเป็นคนที่ไม่ประมาท อุบัติเหตุของเราจะเกิดขึ้นกับเราได้ยากมาก เพราะอุบัติเหตุนี้เกิดจากความประมาทของเรา ในเมื่อเราไม่ประมาท เราปกครองศีลอยู่ สติสัมปชัญญะพร้อมถึงจะเป็นศีลขึ้นมาได้ ถ้ามีสติสัมปชัญญะ ความประมาทไม่มี เห็นไหม ผู้ปฏิบัติธรรม ธรรมะย่อมคุ้มครองผู้ที่ปฏิบัติธรรม แล้วจิตมันสงบขึ้นมา มันมีความสุขขึ้นมาจากภายใน แล้วเริ่มชำระกิเลสเข้าไปเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป

ผู้ที่ทรงอริยประเพณี ถ้าทรงแล้วพยายามก้าวเดินตามนั้น มันจะได้เป็นพระอริยเจ้าเหมือนกัน เพราะใจนั้นประเพณีจากเป็นการก่อร่างสร้างฐานเข้ามา แล้วประพฤติปฏิบัติไป ใจเท่านั้น เห็นไหม

เขาว่าสรรพสิ่งโลกนี้อยู่กับพระเจ้าไง พระเจ้าจะตกแต่งโลกนี้ เห็นไหม เราตกแต่งยี่นขึ้นมาของคน พยายามจะทำให้ทุกอย่าง ตอนนี่เริ่มทำแต่ไอ้เรื่องผลิตผล เรื่องผลไม้ก่อน เรื่องพืชก่อน ต่อมาจะว่าทำคนให้ดีขึ้น จะไม่ให้คนนี้มีโรคเลยไง จะตัดแต่งว่าเซลล์ของมะเร็งจะไม่ให้เกิดจะให้ไม่มี

มันเป็นไปไม่ได้.. มันฝืนกรรมไง เขาว่าโลกนี้พระเจ้าสร้างขึ้นมาใช่ไหม จะไปเหนือพระเจ้าไม่ได้ แต่เรื่องของกรรมไม่ใช่อย่างนั้น กรรมคือการกระทำ แล้วเราจะไปลบล้างของการกระทำได้อย่างไร?

หัวใจก็เหมือนกัน หัวใจนี้พูดถึงเราปฏิเสธพระเจ้า แต่ไม่ปฏิเสธเรื่องของกรรม เพราะใจนั้นกระทำ อริยประเพณีถึงเกิดจากตรงนี้ไง เกิดที่เราทำขึ้นมาจากในหัวใจ แล้วใจดวงนั้นก็ขึ้นพระอริยเจ้าขึ้นมา

“ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต”

ผู้ใดนะ นางวิสาขาเป็นพระโสดาบัน เห็นไหม ทั้งๆ ที่เป็นคฤหัสถ์ แต่ใจดวงนั้นเป็นพระโสดาบัน พระโสดาบันนี่เป็นพระอริยเจ้า เห็นไหม ใจดวงนั้นเป็นได้ไง พระเจ้าไม่มี ในศาสนา

พุทธปฏิเสฐพระเจ้า เพราะพระเจ้านั้นมันก็เวียนตายเวียนเกิดเหมือนกัน ไม่มีสิ่งใดคงที่ เว้นไว้แต่จิตที่สิ้นกิเลสไปเป็นวิมุตติไป จิตอันนั้นพ้นออกไป แต่จิตนั้นก็เป็นผู้ที่พ้นออกไป

ผู้ที่ทำให้อำนาจเป็นผู้ชี้นำได้ เป็นความสุขของตัวได้ สุขของตัว วิมุตติสุขนั้น หัวใจนั้นเปี่ยมเต็มไปด้วยความสุข แล้วชี้นำของเขาไปไง ชี้นำคนอื่นไป แต่ตบแต่งให้คนอื่นไม่ได้ บันดาลไม่ได้ไง ถึงปฏิเสฐเรื่องพระเจ้า แต่ไม่ปฏิเสฐเรื่องการกระทำ เรื่องของกรรมที่เราประพฤติปฏิบัติเข้ามา มันต้องสะสมเข้ามา พอใจเราเป็น แล้วใจอยู่ที่ไหน? ใจอยู่ที่เรา

ประเพณีนี้ครอบคลุมเข้ามาจากเปลือกภายนอก แล้วเราก็อาศัยสิ่งนั้นเข้ามา แล้วหัวใจนี้มันพัฒนาขึ้นมา สูงขึ้นมาๆ ประเพณีก็ต้องไว้อย่างนั้น เราไม่คิดประเพณีไง ถ้าคิดประเพณี เราอยู่ตรงนั้น เราขยับมาไม่ได้

ธรรม.. ธรรมเป็นกิริยาของโลกเขา อยู่ในสังคมโลก เราอยู่กับโลกเขา เราทำตามโลกเขา แต่หัวใจเราสูงประเสริฐกว่า หัวใจเราประเสริฐกว่า เห็นไหม หัวใจเราเข้าใจแล้วปล่อยวางไว้ตามความเป็นจริง ปล่อยวางนั้นทำเป็นวิธีขึ้นไป แล้วพอจิตมันเจริญขึ้นมา เจริญขึ้นมา แล้วคุณของเราเข้ามา ทรงอริยประเพณีเข้ามาให้ได้

พอทรงให้ได้มันก็มีพื้นฐาน ถ้ามีศีลมันก็จะมัสมาธิ เกิดสมาธิมันเกิดปัญญา ปัญญาที่เกิดขึ้นนี้ ปัญญาในการฝึกฝน เห็นไหม อาจารย์บอกว่า “หินลับปัญญา” ธาตุ ๔ ชั้น ๕ นี้เป็นหินลับปัญญา มันต้องค้นคว้าในธาตุ ๔ ชั้น ๕

กิเลส.. กิเลสอยู่ที่ไหน? ค้นคว้าหากิเลสนะ แต่ไม่เคยเจอกิเลส ไม่เห็นกิเลส เพราะกิเลสนี้เป็นนามธรรม กิเลสนี้เป็นความเคยใจใจ หากิเลส กิเลสเกิดแล้วกิเลสก็ดับไป แต่ไม่ได้ชำระกิเลส กิเลสเกิดเองก็ดับเอง กิเลสมันหลอก กิเลสบังเงา มันหลอกไปข้างหน้า หลอกไปข้างหลัง มันลากเราไปไง อยากจะเสพอะไรก็แล้วแต่ มันลากเราเสพอ เสพเสร็จแล้วเราก็ก้มไป พอเบื่อก็ก้มไป เห็นไหม กิเลสมันเกิดแล้วกิเลสมันก็ดับ แล้วพอกิเลสมันดับก็นึกว่ามาากิเลสแล้ว ความจริงไม่ใช่

กิเลสมันเป็นนามธรรม หากิเลสหาอย่างไรก็หาไม่เจอ แต่ถ้าหาที่อยู่ของกิเลสไป ทำลายที่อยู่ของกิเลสแล้วได้ ธาตุ ๔ ชั้น ๕ นี้เป็นที่อยู่ของกิเลส ชำระธาตุ ๔ และชั้น ๕ เห็นไหม พิจารณากายและจิต การพิจารณากายและจิตทำลายตรงนั้นไป พอดตรงนั้นมันหลุดพ้นออกไป กิเลส

มันก็ขาดออกไปจากตรงนั้น เห็นตามความเป็นจริงว่ากิเลสมันขาดออกไป นี่มันต้องไปชำระ ปัญญา มันจะเกิด ๆ อย่างนี้

ถ้าปัญญาเกิด คือปัญญากาวนามยปัญญา ไม่ใช่ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาอบรมสมาธิคือการไล่ออกกิเลสไป จะทำใจให้สงบให้ได้ พยายามไล่ออกให้ใจให้มันสงบ พยายามตามเข้าไป ตามดูความเคลื่อนไหวของจิตเข้าไปเพื่อให้มันสงบ นี่ตามหากิเลส กิเลสมันก็หลอกกันอยู่อย่างนั้นนะ แล้วมันก็สงบได้เหมือนกัน

เพราะว่าธรรมชาติของมันนะ กิเลสมันเกิดแล้วมันต้องดับ ความเคยใจของเรา ความเบื่อหน่ายของเรา เห็นใหม่ นอนอยู่ อยากนอนนะ พอนอนให้นอนตลอดก็นอนไม่ได้ มันต้องลุกนั่ง ต้องเปลี่ยนอิริยาบถ คนที่นอนนี้มีความสุขที่สุด แต่ทำไมนอนตลอดชาติไม่ได้ล่ะ? มันเป็นไปไม่ได้ มันเบื่อหน่าย

ความเบื่อหน่ายอย่างนี้มันเบื่อหน่ายโดยธรรมชาติของมัน เราต้องเคลื่อนไหวไปเพื่อจะหลบความเบื่อหน่ายนั้น กิเลสมันก็หายไป พอกิเลสหายไปเข้าใจว่าชำระกิเลสแล้ว มันไม่ได้ชำระกิเลสตรงไหน นี่การไม่หากิเลส

ปัญญาอย่างนี้ ปัญญาการใคร่ครวญของตัว ปัญญาถ้ากิเลสมันเกิด กิเลสมันดับ ปัญญาในการอบรมสมาธิ เห็นใหม่ เข้าใจว่าการค้นหากิเลสก็ต้องเจอหน้ากิเลสแล้วชำระกิเลส มันจะหากิเลส หาจนตายก็ไม่เจอ เพราะกิเลสมันอาศัยธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ นี่เป็นเหยื่อของมัน เป็นที่เรอรังของโรค เป็นที่อยู่ของมัน แล้วเคลื่อนไหวออกไปตามนั้น

ถ้าเราพิจารณาธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ ธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ พิจารณาตรงนี้ แยกแยกออกไป เครื่องมือของกิเลส เราทำลายบ้านเรือนเหมือนเราระเบิดบ้าน เราทำลายบ้าน ทำลายถ้าทั้งหมดเพื่อหากิเลสในนั้น พอทำลายถ้าทั้งหมด กิเลสไม่มีที่อยู่ แล้วไม่ได้อยู่ซึ่งๆ หน้าใจ

สิ่งนี้มันก็เป็นอนิจจัง ธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ นี้ก็เป็นอนัตตา มันอยู่ของมันโดยชั่วคราวแล้วเกิดดับไปชั่วคราว แต่ไอ้กิเลสนี้มันอาศัยสิ่งนั้นอยู่ พอทำลายสิ่งนั้น กิเลสมันจะขาดตรงนี้ ขาดตรงนี้เป็น กาวนามยปัญญา

กาวนามยปัญญาคือการใคร่ครวญในหัวใจ ในธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ ออกไป แล้วทำลายกิเลส ไม่ใช่ไปชำระที่กิเลสๆ กิเลสมันอยู่ที่ไหน หากิเลสก็ไม่เจอ หาอย่างไรก็ไม่เจอ เพราะ

ความเข้าใจของโลกไง ความเข้าใจของวัตถุว่ากิเลสคือสิ่งที่น่าขยะแขยง แล้วจะทำลายมัน ก็ไปหา แต่ทำลายมัน แต่ไม่ได้คิดว่ามันอาศัยอะไรเป็นเครื่องอยู่ มันอาศัยอะไรเป็นที่อยู่ ต้องทำลายที่อยู่ของมันแล้วมันจะชำระของมันออกไปโดยธรรมชาติของมัน เห็นไหม

นี่จากอะไร? จากประเพณีที่เราสะสมขึ้นมาจากภายนอก เราก็สะสมเข้ามา ประเพณีของโลกเขา ปีใหม่ก็ใหม่ไปกับเขา แต่ใจของเราวางไว้ ใหม่แล้วก็เข้ามาดูใจของตัวเอง ว่าใจของตัวเองพัฒนาขึ้นมาไหม? ใจของตัวเองเข้าใจสิ่งนั้นไหม? วางไว้ อันนั้นมันเป็นเรื่องของสมมุติ แล้วเราก็เข้ามาที่หัวใจ เพราะหัวใจนี้ปัจจุบันนี้มันสมมุติอยู่เหมือนกัน แต่ตัวของใจจริงๆ นี่มันไม่เคยตาย มันเกิดดับเกิดดับ แต่เพราะมัน โคนสมมุติปกคลุมอยู่ มันก็เลยเป็นสมมุติไปกับเขาด้วย

ถ้าทำลายสมมุติอันนี้ออกไป มันเป็นวิมุตติได้ เห็นไหม ใจอันนี้ถึงประเสริฐไง อาศัยสมมุติอยู่ ถ้ามันเข้าใจสมมุติมันก็วางสมมุติภายนอก แล้วก็มาดูสมมุติภายใน มันก็จะวางสมมุติภายในเข้าไป ใจมันถึงเข้ากับสิ่งที่คงที่ได้เพราะว่ามันเกิดอยู่ตลอดเวลา เพียงแต่มัน โคนบังไว้ด้วยกรรมกรกระทำที่เราเคยทำมา โคนกิเลสมันปกคลุมไว้ไง โคนกิเลส โคนสมมุติปกคลุมไว้

เราเห็นสมมุติความแปรสภาพนั้น แล้วสมมุตินั้นเปลือกมันกะเทาะออกไปถึงจะเห็นความวิมุตติ เห็นเรื่องของใจเป็นของมันคง เป็นสิ่งที่ว่ามันไม่แปรสภาพอีก อันนั้นมันถึงเป็นพระอริยเจ้าขึ้นมาจากในหัวใจ เป็นอนุปปชธรรม มันสัมผัสที่ใจ ใจนั้นก็เลยเป็นประเสริฐขึ้นมา จากสมมุติขึ้นมา นั่นแหละ เพียงแต่เราเลือกใช้ ไม่ดีเรื่องทั้งโคลง ไม่ดีสิ่งทั้งหมดว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง สิ่งนั้นเป็นสิ่งนั้น เราอาศัยสิ่งนั้นเข้ามา มันต้องมีหยาบ มีกลาง มีละเอียด

ถ้าเราติดหยาบ เห็นไหม เราก็ได้แต่ของหยาบ ติดกลางก็ได้กลาง เราเห็นหยาบเราก็เข้าใจ แล้วเราปล่อยวางขึ้นมา ใจมันละเอียดเข้ามา แล้วก็ถึงที่สุดแล้วมันจะปล่อยวางเป็นชั้นๆ เข้ามาปล่อยวางด้วยศีลด้วยธรรมไง ด้วยธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่สั่งสอนไว้ เราสะสมสิ่งนั้นขึ้นมา มันก็เป็นประโยชน์กับเรา

นี่ถึงบอกเราเป็นชาวพุทธ เราอยู่ในสังคมโลกก็เป็นอย่างหนึ่ง แต่เราสังคมของชาวพุทธ เราต้องทรงประเพณีของพระอริยเจ้า เห็นไหม ทาน ศีล ภาวนา ประเพณีของพระอริยเจ้าที่ว่าทรงสิ่งนี้ไว้ ประเพณีนั้นประเพณีข้างนอกเป็นประเพณีข้างนอก ประเพณีเป็นข้างในจะเป็นสมบัติของสัตว์โลกที่ว่าทรงประเพณีอันนั้นเอาไว้เอง